

Jancsik Pál

Nagy tél múltával

Nagy tél múltával az erdőt járva,
vaddisznótúrást bőven találva,
őszintén szánom a sovány mókust,
s a farkast (hol kap falnivaló húst?),
leginkább mégis a kidőlt fákat,
melyeket hó, szél földre cibáltak,
gyökerestől, derékba törve,
s bizony fiatal fenyő legtöbbször —
szomorú sorsuk szívből sajnálom,
nagy tél múltán az erdőt ha járom.

Hosszú tél múltán meleg tavasz jön,
zöld fakadások fákon és földön,
sarjadás, nyílás, féktelen bomlás,
illatok, fények játéka pompás,
vaddisznó, farkas, mókusok, medvék
járják, makogják jobb idő kedvét,
duzzadó erek, színek, virágok —
s míg szépnek látod újra világot:
jutnak eszedbe, szánod-e őket,
őket, a nemrég büszke fenyőket?

1990

Tavaszaim közt botladozva

Tavaszaim közt botladozva
tekintek szét,
nézem a fákat, nézem a csodát:
a bársony rügyet, selymes szirmokat,
serény füvet,
az ég csillagait, az út porát.

Nincs bennem bosszú, gyűlölet, harag.
Nem érdem ez,
s rám mondhatja akárki, hogy balek.
De hát mi is lehetne más, aki
hímes szavak,
ritmusok, rímek, képek rabja lett.

A tavasz, ez a fiatal, ravasz
Odüsszeusz,
indul felfedező útjaira.
Bevallom, titkon neki drukkolok,
mert hiszen ő
lényem jobbik felének a fia.

Mint barlanglakó ősöm egykoron
varázsolta
jó irányba a vadászok nyilát:
rajzolok én is a fehér papírra,
lelkem falára,
s kifeszlik ujjaim közt egy virág.

Feltámadás

(Olvasmányélmény-émlék)

Tavasz volt. Föntről fény hullt és
szírom szállt.
A fákon üdezöld levélpalást.
A fű illatos szőnyegén feküdtem.
Tolsztojt olvastam, a Feltámadást.

Nyehljudov és Katyusa nagy szerelmét,
a herceg bűnét, a nő puha mellét,
minden mozdulatukat mint saját
élményemet, oly mélyen éltem át. —

Könyvek varázsa, szomjas fiatalság...
A mű eléggé áttetsző mese.
Én mégis valami nagy, szent dolognak
voltam közvetlen, boldog részese.

Feltámadok... Megyek Szibériába...
Forró fejemre hószírom havaz...
Körülöttem s bennem kaján örömmel
tombolt a feltámadt pogány tavasz.

Hová lettél, Szépség?

Hová lettél, Szépség, tündéri őz?
Csak éppen hogy megpillantottalak,
máris elnyelt a színes lombú ősz,
tünékeny-törékeny, karcsú alak.

Pedig csak csodálni akartalak,
s megkérni, hogy versemben elidőzz,
hogy meglesselek, és te önmagad
feledve, szelídülten kergetőzz.

De jobb is eltűnnöd nyomtalanul.
Mit keresnél e megbolydult világban,
mely egyre durvul és mit sem tanul?
Még széjjelszedne bőszen és ziláltan.

Száguldj, szökellj, szép őzem, szabadon.
Rejtsen és őrizzen meg a vadon.

Hűség

(avagy a szovátai gólyák)

Azok a kedves szovátai gólyák...
Az emlékezetembe visszajárnak,
valahogy úgy, ahogyan minden évben
szokott helyükre ismét eltalálnak.

Amikor a városka központjában
néztem őket a tündöklő magasban,
a fészükön karcsún és méltósággal
tollászkodtak a tűző sugarakban.

A békesség, meleg családi otthon
jelképe ők: jóság, derű, helytállás.
Kitartanak fényben, szélben, esőben.
Miért oly kedves nekik ez a szállás?

Ők bizonyára nem kérdik maguktól.
Nem számolják, hogy hányszor van derűs ég.
Jönnek, költenek, ősszel útra kelnek.
És éppen ebben van a nagyszerűség:

a hűségben, hogy újra visszaszállnak.
Mert hiába a felhőkkel fedett ég,
mindannyiszor mégiscsak megtalálnak,
derű, békesség, tisztesség, melegség.

Fikusz

Künn a korán jött tél dühöng,
fagyos szélben a fa dülöng,
se lomb, se bár tenyéryni zöld,
jeges az ág, fehér a föld.

Csak itt benn zöldell e sarok,
mely óvó meleget adott
e fikusznak, a levele
bő klorofillal van tele.

Ki tudja, oka mi lehet,
mért most hajtott új levelet,
rideg november derekán?
Valami ős ösztön talán,

az dolgozik sejtjeiben.
Távol hazája így izen,
jóreményt küldve, zöld-üdét,
a fagynak mutatván fügét.

November

Benned születtem, dísztelen november.
Borongós kedvű novemberi ember
vagyok most én is, hasonulva hozzád
járom a nyirkos utak széle-hosszát.

Tavaszom elszállt, elmúlt a nyaram.
Az őszből is kevés, mi hátravan.
Kék havak börtönébe fog a tél.
Mit remélhet az, aki ideér?

De míg itt van velem e kis család,
s hallom unokáim rigószavát,
lepattan csuklómról a jégbilincs.

Megfogom fáradt, jóságos kezed.
Világolj nekünk, élő szeretet,
benn lüktető nap, ritka földi kincs.

Abonyi Mária illusztrációja

Csire Gabriella

Mondák és históriák a török időkben

Az égis éró Sólýomkő

— Pávai népmonda —

Szép falu volt Páva. Csevegő patakok szelték át rétjeit. Sűrű erdeiben úgy termett a pávamadár, mint érett gyümölcs a fán. De a pávai székelyek igazi gazdagsága a Sólýomkő volt, a falu közelében emelkedő sziklabérc. A meredek szikla üregeiben idomítható sólymok fészkeltek. Ám e kincsről a török basa is tudomást szerzett, aki nagy solymász hírében állt. És a basa nagy adót vetett ki a falura. Tíz sólymot követelt sürgősen. Így szólt üzenete:

— Ha nem adjátok be holnapig a vadászsólymokat, a földdel teszem egyenlővé, lángba borítom Pávát, és kardélre hányatok mindenkit!

Amint megkapták a török basa üzenetét, a falu bölcsei rögtön a labdázó térre siettek megbeszélni, mitévők legyenek. De a kerek tisztásra tódultak a fiatalok is. Hiszen jól tudták: vagy megadja Páva a kivetett sólyomadót, vagy halál fia.

— Nincs már egyetlen sólyom se a jól ismert helyeken — jelentette ki Marti Sándor, a falu legmódosabb embere.

— Van ám a Sólýomkő üregeiben! — szólt közbe a falu véne. — De az égis éró sziklára csak madárszárnyon lehetne fölrepülni.

— Megfizetném én azt, aki madárszárnyat szerezne, és a sólymok lakta bércre fölrepülne! — válaszolta Marti Sándor. — Szántóföldet adnék érte meg legelőt.

Egyre csak töprengtek, tanakodtak a pávai férfiak és öregek, de nem jutottak semmire, amikor csengő hangján Ilonka szólalt meg:

— Lehozom én a sólymokat a sziklatetőről!

Döbrent csend fogadta Marti Sándor szép fiatal lányának a szavát.

— Ha velem jön Árgyus János, még ma megadjuk a törököknek az adót! — jelentette ki Ilonka.

Már hogyne ment volna, Ilonkáért akár a világ végére is elment volna Árgyus János, aki vitéz ember hírében állt, hiszen többször csatázott már az Erdélyben portyázó kontyosokkal.

Miután megegyeztek, a bölcsök tanácsa hamar feloszlott. Jól tudta a falu népe, hogy Marti Sándor leányát bűvös erővel ajándékozták meg a tündérek, Árgyus

---
